

N:o 71.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1900, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående användande af indragna kronofogde-, häradsskrifvare- och länsmanlöner till inrättande af nya sådana tjänster.

(2:a U. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 16 sistlidne februari, har Kongl. Maj:t i en samma dag aflåten proposition (n:o 48) föreslagit Riksdagen medgifva, att de aflöningsbelopp, som blefve tillgängliga i följd af beslutad omreglering af fögderierna och länsmansdistrikten på Öland, finge användas för inrättande af en ny kronofogdetjänst och en ny häradsskrifvare-tjänst i Vesternorrlands län samt en ny länsmanstjänst i Östergötlands län och en ny länsmanstjänst i Norrbottens län, äfvensom att för uppehållande under år 1901 af ifrågavarande kronofogdetjänst och häradsskrifvare-tjänst samt den nya länsmanstjänsten i Norrbottens län finge på extra stat för samma år anvisas ett anslag af 8,400 kronor att utgå i den mån sådant kunde vara erforderligt.

Enligt åberopade statsrådsprotokollet har chefen för civildepartementet vid föredragning af detta ärende anmält, hurusom till Kongl. Maj:t tid efter annan ingifvits framställningar i fråga om ändringar i rikets administrativa indelning, afseende åstadkommande af *dels* ett nytt fögderi inom Vesternorrlands län genom delning af Norra Ångermanlands fögderi i två fögderier, hvarterdera med samma omfattning som en hvar af de nya domsagor, uti hvilka, enligt hvad innevarande års

Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts derom aflåtna proposition, beslutit, den med berörda fögderi sammanfallande Norra Ångermanlands domsaga komme att delas, *dels* ett nytt länsmansdistrikt genom delning af Hellestads, Risinge och Vånga socknars länsmansdistrikt i Östergötlands län i två distrikt, *dels* ock ytterligare ett länsmansdistrikt genom delning i tre distrikt af Piteå norra och Piteå södra länsmansdistrikt i Norrbottens län.

Genom kongl. cirkulärbrevet den 24 maj 1877 i fråga om tjänste- och löneroglering för landsstaten hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet fått sig anbefaldt att afgifva yttranden, huruvida inom det en hvar anförtrodda län antalet af kronofogde- och länsmanstjenster kunde genom förändring af då bestämda tjänstgöringsområden minskas eller tillökning i detta antal eller förändring för öfrigt af tjänstgöringsområden funnes vara af omständigheterna oundgängligen påkallad. Till följd häraf hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Östergötlands län* uti skrifvelse den 23 juli 1877 — med förmälan, hurusom rörelsen å åtskilliga förut icke så betydliga platser inom länet och bland dem Finspong så ökats, att förordnande af extra länsmän eller polistjenstemän derstädes ansetts erforderligt, samt att på dessa platser dylikt behof enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förmenande komme att fortfarande göra sig gällande, på samma gång vidsträcktheten och folkrikheten af de länsmansdistrikt, dit de ifrågavarande platserna hörde, gjorde en fördelning af desamma väl behöflig — föreslagit, bland annat, att *Hellestads, Risinge och Vånga socknars länsmansdistrikt*, hvar till jemväl hörde delar af Kullerstads och Kimstads socknar, måtte fördelas så, att Risinge socken med station vid Finspong komme att utgöra ett särskildt länsmansdistrikt och återstoden af det nuvarande jemte den norr om sjön Roxen belägna delen af Åkerbo härad, så snart densamma blifvit i judicielt hänseende till Finspongs tingslag förlagd, det andra, intill dess i framtiden möjligen Kimstads och Kullerstads sockendelar, som lämpligen borde tillhöra Memmings härads länsmansdistrikt, kunde varda äfven i judicielt hänseende till sistnämnda härad förlagda.

Till följd af erhållen remiss hade kammarkollegium och statskontoret, efter vederbörandes hörande, den 26 november 1880 afgifvit utlåtande i ärendet och dervid, med öfverlemnande af uppgift å areal och folkmängd i, bland andra, nu ifrågavarande länsmansdistrikt, förordat bifall till den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna förändringen.

Sedan Kongl. Maj:t dels genom särskilda beslut den 22 juli 1887 förordnat, att de delar af Kimstads och Kullerstads socknar, hvilka till-

hörde Hellestads, Risinge och Vånga socknars länsmansdistrikt, skulle förläggas till Memmings härads länsmansdistrikt, dels ock jemlikt beslut den 22 oktober 1897 icke funnit skäl bifalla förslag om öfverflyttande till Gullbergs härad af den till Åkerbo härad hörande, norr om sjön Roxen belägna delen af Östra Hargs socken, hade Kongl. Maj:t genom beslut den 27 maj 1898 med afseende å den långa tid, som förflutit sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förslag afgifvits, anbefalt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att inkomma med yttrande, huruvida delning af förevarande länsmansdistrikt ansåges fortfarande böra ifrågakomma och i sådant fall huruvida nu omförmälda och möjligen andra under senare åren inträffade, på frågan inverkan förhållanden borde föranleda ändring i förra delningsförslaget; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande till följd häraf uti skrifvelse den 28 september 1898 anført, att, ehuru väl länsmansdistriktet genom Kongl. Maj:ts ofvan berörda beslut af den 22 juli 1887 i fråga om delar af Kimstads och Kullerstads socknar undergått någon minskning, den lättnad i tjenstgörömmål, som derigenom uppstått, mer än väl uppvägdes genom de ökade besvär, som jernvägsanläggningar, tillkomna nya vägar, nyinrättade eller utvidgade industriella verk samt en derigenom ökad rörlig arbetarebefolkning förorsakade; och då distriktet, oaktadt berörda minskning i område, ännu hade en utsträckning af öfver sex kvadratmil med en folkmängd af mera än 14,500 personer, funne Kongl. Maj:ts befallningshafvande så starka skäl ännu föreligga för distriktets delning, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig fortfarande böra föreslå en delning deraf på samma sätt som förut eller så, att Hellestads och Vånga socknar förenades till ett länsmansdistrikt och att Risinge socken med station vid Finspong bildade ett särskildt länsmansdistrikt för sig.

Af ofvan berörda uppgift rörande areal och folkmängd uti nu ifrågavarande länsmansdistrikt, jemförd med statistiska centralbyråns uppgift å folkmängden inom hvarje kommun m. m den 31 december 1897, framginge — yttrade departementschefen — att genom bifall till det föreliggande förslaget hvardera distriktet skulle komma att hafva följande areal och folkmängd, nemligen: Risinge länsmansdistrikt 326,81 kvadratkilometer och 6,730 invånare samt Hellestads och Vånga länsmansdistrikt 454,39 kvadratkilometer och 7,730 invånare. Jemfördes det nuvarande länsmansdistriktet med öfriga länsmansdistrikt inom länet, visade det sig, att Hellestads, Risinge och Vånga länsmansdistrikt till arealen öfverträffades af endast ett dylikt distrikt, nemligen Kinda härads södra, hvars areal utgjorde 838,18 kvadratkilometer, men hvars folkmängd icke uppginge till mera än 10,553 personer, och i

anseende till folkmängden öfverträffades jemväl af endast ett länsmansdistrikt, nemligen Göstrings, som hade 14,603 invånare, men en areal af blott 665,44 kvadratkilometer.

Som nuvarande länsmanen i distriktet tillträdt sin innehafvande befattning år 1879, vore han jemlikt kongl. kungörelsen den 31 maj 1878 underkastad den reglering af tienstgöringsområde, som kunda varda föreskrifven.

Vidare har departementschefen meddelat, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Norrbottens län* uti skrifvelse den 20 december 1897 gjort framställning i fråga om delning i tre distrikt af *Piteå norra* och *Piteå södra länsmansdistrikt* och dervid anført, att Piteå socken och den derifrån utbrutna Elfsby socken för närvarande utgjorde två länsmansdistrikt sålunda, att norra och mindre delen af Piteå socken jemte Elfsby socken bildade Piteå norra distrikt samt södra delen af Piteå socken innefattade Piteå södra distrikt; att af berörda distrikt, det förra med en areal af omkring 26,5 kvadrattymil, hyste öfver 11,700 invånare; och det senare hade en ytvidd af omkring 22,5 kvadrattymil med 10,100 invånare; att denna indelning förefunnits öfver 50 år, under hvilken tid folkmängden i distrikten fördubblats och längden af de allmänna vägarna derstädes ökats i ännu större proportion; att afståndet från länsmännens hemvist till distriktens aflägsnaste utkanter utgjorde två dryga dagsresor, hvarunder i saknad af banad väg långa sträckor ofta måste tillryggaläggas till fots; att länsmännens resor fördenskill blefve i hög grad tidsödande och besvärliga äfvensom kostsamma för såväl dem sjelfva som allmänheten; att behofvet af en delning och omreglering af ifrågavarande distrikt derfor blifvit alltmera kämbart, i den mån länsmännens mångskiftande åligganden och göromål ökats; samt att krafvet på regleringens snara genomförande numera ej låte sig afvisa, sedan Elfsby socken utbrutits till särskildt tingslag och till följd af norra stambanans framdragande och deraf föranledda talrika inflyttningar af löst folk från sydligare orter länsmännens arbete med handräcknings- och ordningsmål väsentligen ökats.

Tillika hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnadt ej mindre en till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifven skrift, deri Elfsby sockens kommunalnämnd, på grund af nämnden vid kommunalstämma den 11 juli 1897 lemnadt uppdrag och med åberopande af utdrag utaf det vid samma stämma förda protokoll, anhållit, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande ville vidtaga åtgärder i syfte att Elfsby socken måtte erhålla egen länsman med hemvist i Elfsby kyrkoby, till

stöd hvarför anförts, att lagöfverträdelser i betydlig utsträckning egde rum dels genom olaga gårdfarihandel och dels genom lönkrögeri, utan att under nuvarande förhållanden några afsevärda åtgärder för hämmande af berörda missförhållanden kunde vidtagas, än äfven yttranden, som med anledning af kommunalnämndens omförmälda skrift infordrats från länsmännen uti ifrågasvarande distrikt äfvensom vederbörande kronofogde.

Länsmannen i Piteå norra distrikt hade, med upplysning att Elfsby temligen folkrika kyrkoby vore belägen på ett afstånd af 4,6 mil från länsmannens bostad i Öjebyn, tillstyrkt Elfsby sockens afskiljande från sistnämnda distrikt samt tillika, med afseende på de förbättrade kommunikationer, som under senare åren kommit Elfsby socken och öfre eller nordvestra delen af Piteå socken till godo genom norra stambanans framdragande och den så kallade militärvägens anläggande genom omförmälda bygder, föreslagit, att Piteå norra och Piteå södra länsmansdistrikt skulle delas på det sätt, att ett nytt distrikt med benämning Elfsby distrikt bildades genom utbrytande dels från Piteå norra distrikt af Elfsby socken med en areal af omkring 16 qvadratmil och 4,600 invånare, dels ock från Piteå södra distrikt af Piteå sockens nordvestra del, hvilket område med derå befintliga två jernvägsstationer och några banvaktstugor omfattade, förutom kronomarker, 38 å en vid länsmannens yttrande fogad förteckning upptagna, till större delen å ömse sidor om jernvägslinien, vid militärvägen och vid den så kallade Arvidsjaursvägen belägna byar, hemman och lägenheter och innehölle en areal af mellan 7 och 8 qvadratmil med en folkmängd af 885 personer, samt att Piteå södra och Piteå norra länsmansdistrikt skulle utgöras af hvad utaf de nuvarande distrikten återstode efter utbrytningen af nyss omförmälda områden, dervid det förra komme att erhålla en areal af omkring 16 qvadratmil med 9,214 invånare och det senare en areal af mellan 9 och 10 qvadratmil med 7,102 invånare.

Länsmannen i Piteå södra distrikt hade framställt ett i hufvudsak enahanda förslag som länsmannen i norra distriktet.

T. f. kronofogden i Piteå fögderi hade biträdt länsmannens förslag under anförande tillika, att genom bifall till förslaget folkmängden i det ifrågasatta nya distriktet visserligen till en början skulle blifva betydligt mindre än i ett hvart af de båda öfriga, men att, då arealen blefve större samt folkmängden i Elfsby socken vore stadd i så hastig tillväxt, att invånareantalet i distriktet sannolikt snart blefve jemförligt med folkmängden i hvardera af de båda öfriga distrikten, förstberörda olikhet ej syntes vara af beskaffenhet att böra utgöra hinder för di-

striktens reglering på sätt föreslagits, helst efter framdragandet af norra stambanan i dessa trakter samt tillkomsten af Arvidsjaursvägen och den så kallade militärvägen kommunikationerna i nordvestra delen af Piteå socken vore sådana, att en i Elfsbyn bosatt länsman hade betydligt lättare att ombesörja der förefallande tjänstegöromål än länsmannen i Piteå södra distrikt, som bodde invid Piteå stad.

Beträffande de sålunda framställda förslagen i fråga om länsmansdistriktens delning hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande erinrat, att den af Elfsby socknemän ifrågasatta anordningen skulle afhjelpa de anmärkta missförhållandena endast hvad anginge norra länsmansdistriktet, hvaremot behovet af det södra distriktets delning skulle kvarstå lika trängande som förut, samt vidare anfört att, då befolkningen inom nuvarande distriktet vore ytterst ojemnt fördelad, i det att fyra femtedelar vore samlade inom ett temligen begränsadt område vid kusten och återstoden spridd på de vidsträckta inre trakterna, Kongl. Maj:ts befallningshafvande åtminstone ej för det närvarande kunde förorda en delning af detta distrikt i två särskilda distrikt och i följd deraf ej heller kunde biträda regleringsförslaget sådant det af socknemännen framstälts, men att Kongl. Maj:ts befallningshafvande deremot ansåge förhållandena lämpligen kunna ordnas i öfverensstämmelse med hvad t. f. kronofogden och länsmannen i Piteå norra distrikt föreslagit; och hade på grund af det anförda Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att Piteå norra och Piteå södra länsmansdistrikt måtte delas i tre distrikt på sätt ofvan närmare angifvits, äfvensom medel beredas för aflönande af länsmannen uti det ifrågasatta nya distriktet.

Till följd af erhållen remiss hade kammarkollegium och statskontoret den 4 mars 1898 afgifvit gemensamt utlåtande i ärendet och deri meddelat, bland annat, att Norrbottens län med undantag af Lappmarken eller den del deraf, som utgjorde det så kallade nedra landet, för närvarande vore fördeladt i elfva ordinarie länsmansdistrikt, hvilkas sammanlagda areal enligt statistiska centralbyråns berättelse för år 1890 utgjorde 27,320,65 kvadratkilometer med en folkmängd enligt 1896 års mantalslängder af 85,957 personer, hvadan i medeltal belöpte å ett distrikt 2,483,7 kvadratkilometer med en folkmängd af 7,814 personer.

Vid jemförelse med andra länsmansdistrikt inom nedra landet af Norrbottens län framginge, att Piteå norra och Piteå södra distrikt hade mindre ytvidd, det förra än fyra och det senare än fem af de öfriga distrikten, af hvilka emellertid två utgjordes af Öfver Luleå och Pajala distrikt, hvarest finnes anställd extra länsman; att deras folkmängd

vore större än i flertalet af de andra distrikten, dock mindre än i Neder Kalix, och, hvad beträffade Piteå södra distrikt, ej fullt lika stor som i Neder Luleå och Öfver Luleå distrikt; samt att Piteå södra distrikt hade mindre och Piteå norra distrikt något större areal, men båda större folkmängd än medeltalet för ett distrikt.

Ehuru sålunda med hänsyn till areal och folkmängd en delning af nu ifrågavarande två länsmansdistrikt icke syntes vara mera påkallad än en reglering af några af de öfriga distrikten inom länet, ansåge embetsverken emellertid dessa båda distrikts ansevärdare areal i förening med deras stora och — såsom vitsordats i fråga om åtminstone en del af det ena distriktet — i stark tillväxt stadda folkmängd gifva stöd för den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande uttalade åsigt, att krafvet på en reglerings snara genomförande numera ej läte sig afvisa. Härvid skulle väl kunna erinras, att biträde för länsmansgöromålens behöriga handhafvande skulle, på sätt skett inom Pajala och Öfver Luleå distrikt, kunna beredas genom anställande af en extra länsman, hvilkens tjänstgöringsområde finge af Kongl. Maj:ts befallningshafvande närmare bestämmas. Men då den kännedom om ort och personer samt om lokala förhållanden i öfrigt äfvensom den erfarenhet i allmänhet, hvilka vore af den största betydelse för ett verksamt utförande af en länsmanstjänst, ej kunde förväntas hos en extra länsman, hvilkens tjänstgöring måste blifva mer eller mindre tillfällig, ansåge embetsverken Kongl. Maj:ts befallningshafvandes framställning vara förtjent af allt afseende.

Af de nuvarande länsmännen i ifrågavarande två distrikt hade den ene, länsmanen i norra distriktet J. O. Nyström, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, tillträdt sin innehafvande befattning år 1875, men, enär han då på grund af kongl. cirkuläret den 7 mars 1873 af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnats endast tillsvidare, åtnjöte han nu löneförmåner enligt den genom kongl. brefvet den 31 maj 1878 fastställda stat och vore alltså enligt förut åberopade kungörelse af sistnämnda dag pliktig att underkasta sig reglering af tjänstgöringsområdet i likhet med hvad som gälde för länsmanen i södra distriktet F. W. Bucht, hvilken tillsatts år 1896.

Uti en till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Vesternorrlands län* den 13 november 1899 ingifven skrift hade kronofogden i *Norra Ångermanlands fögderi* J. O. Domeij, hvilken redan år 1892 gjort framställning i enahanda syfte, ånyo framhållit behovet af nämnda fögderis delning och i sådant afseende nu och vid föregående tillfället anfört,

att fögderiet, som bestode af 14 socknar, fördelade på 8 länsmansdistrikt, vore till ytvidden större än något af Upsala, Södermanlands, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Vestmanlands län; att fögderiets folkmängd, som vid 1881 års slut utgjort 42,104, vid utgången af år 1891 uppgått till 48,098 personer samt numera, oaktadt Örnköldsvik såsom stad derifrån skilts, stigit till omkring 50,000 personer; att näringslivet inom fögderiet företedde en hastig utveckling, hvad beträffade såväl jordbruk, handel, och handverk som i synnerhet sågverksrörelse; att denna folkmängdstillväxt äfvensom utvecklingen på det ekonomiska området i sin ordning återverkat på fögderigöromålen; att i bötesförteckningarna debiterats för 1898 års förra hälft 3,051 kronor 75 öre och för senare hälften af samma år 5,150 kronor 75 öre samt för 1899 års förra hälft 6,723 kronor 25 öre; att i dagboken för utsökningsmål varit antecknade för år 1896 349 mål, för år 1897 318 mål, för år 1898 219 mål och för den gångna delen af år 1899 256 mål, men att vid tider af ekonomiskt betryck ifrågavarande måls antal blefve vida större och en gång under ett år uppgått till 1,500; att af handräkningsskrifvelser för utfående af krono- och kommunalutskylder, församlingsafgifter och böter, hvilka, påförda utom fögderiet, skolat hos personer inom fögderiet uttagas, funnes upptagna i 1897 års diarium för ankommande tjänsteärenden 602 nummer och i 1898 års diarium 525 nummer; att 1897 års diarium för utgående tjänsteskrifvelser innehölle 2,826 nummer och motsvarande diarium för år 1898 2,872 nummer; samt att 1898 års uppbördssumma, levererad till länets ränteri före den 30 april 1899, uppgått till 159,431 kronor 12 öre, deraf allmän bevilning 28,753 kronor 43 öre; att, då kronofogden icke kunde ensam medhinna skötandet af göromålen, han ständigt måste hafva ett biträde till sin hjälp, men detta oaktadt sjelf endast undantagsvis hade tillfälle till verksamhet ute i fögderiet; att tillsynen öfver vägar samt öfvervakande af ordning och säkerhet inom fögderiet derfor i det hela måste öfverlätas åt länsmännen, hvilka emellertid under sådana förhållanden vore utan en väl behöflig kontroll beträffande utföningen af sin tjänst.

Med öfverlemnande af ofvan berörda skrift, hvarå nuvarande häradsskrifvaren i Norra Ångermanlands fögderi Ragnar Augustin tecknat förklaring af innehåll, att han endast under det vilkor medgåfve fögderiets delning, att han finge bibehållas såsom häradsskrifvare för båda de fögderier, som genom delningen kunde uppkomma, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse den 14 november 1899 hemställt, att Kongl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd ledande dertill, att Norra Ånger-

manlands fögderi måtte varda snarast möjligt deladt i två fögderier, omfattande det ena Arnäs och Själevads tingslag samt det andra Nätra och Nordingrå tingslag; till stöd för hvilken hemställan Kongl. Maj:ts befallningshafvande åberopat hvad af kronofogden Domeij anförts om behovet af fögderidelningen samt vidare betonat, hurusom, med afseende derå att det ena industriella verket efter det andra uppstode inom fögderiet och att folkmängden derstädes under de sista fem åren visade en jemn och stadig tillväxt, icke den ringaste anledning finnes att antaga annat än att fögderigöromålen fortfarande skulle i en oroväckande grad ökas; hvarjemte Kongl. Maj:ts befallningshafvande, särskildt med anledning af häradsskrifvaren Augustins ofvan omförmälda förklaring, erinrat, att Augustin vore ovilkorligt förbunden att underkasta sig den reglering af tjänstgöringsområde, som kunde varda föreskrifven.

Till följd af erhållen remiss hade¹² kammarkollegium och statskontoret häröfver afgifvit utlåtande af den 22 december 1899 och deri anført, att med afseende å hvad i ärendet meddelats angående förhållandena inom Norra Ångermanlands fögderi, hvars folkmängd vid 1898 års slut uppgått till 50,189 personer och med 24 procent öfverstigit medeltalet af folkmängden i länets nuvarande fem fögderier, embetsverken ansåge, att skäl för en delning af fögderiet förefunnnes; och då embetsverken tillstyrkt väckt förslag om sammanslagning af Ölands Norra och Södra Mots fögderier i Kalmar län till ett fögderi, funne sig embetsverken under förutsättning af bifall till sistberörda förslag, hvarigenom en kronofogdelön och en häradsskrifvarelön skulle komma att för statsverket besparas, kunna med sitt förord understödja den nu gjorda framställningen om delning af Norra Ångermanlands fögderi.

I fråga om sättet för denna delning hade embetsverken ej något att erinra mot Kongl. Maj:ts befallningshafvandes derom framställda förslag, enligt hvilket hvardera af de två genom delningen uppkommande fögderierna skulle komma att omfatta sju socknar, fyra länsmandistrikt och två tingslag samt det ena af fögderierna erhålla en areal af 2,837,38 kvadratkilometer med en befolkning, som vid 1898 års slut uppgått till 25,871 personer, och det andra fögderiet få en ytvidd af 4,570,77 kvadratkilometer med ett invånareantal, som vid nämnda tid utgjort 24,318 personer; hemställande embetsverken, att det fögderi, som skulle omfatta Arnäs och Själevads tingslag, måtte benämnas Norra Ångermanlands öfre fögderi och det andra nya fögderiet erhålla benämningen Norra Ångermanlands nedre fögderi.

Häradsskrifvaren Augustins uttalade åstundan att vid en delning af fögderiet bibehållas såsom häradsskrifvare för båda de fögderier, som genom delningen kunde uppkomma, ansåge embetsverken ej böra vinna afseende, utan då Augustin, hvilken utnämnts till häradsskrifvare år 1895, på grund af kongl. kungörelsen den 28 maj 1880 vore pliktig underkasta sig den reglering af tjänstgöringsområde, som kunde vara föreskrifven, samt den minskning i inkomster, som genom inskränkning i tjänstgöringsdistrikt för honom kunde uppkomma, enligt embetsverkens förmenande, motsvarades af väsentlig lindring i arbete och utgifter för tjänstens skötande, syntes Augustin uti ifrågavarande afseende icke skäligen kunna göra anspråk på annan förmån än att, om han vid tidpunkten för fögderiets delning ännu innehade häradsskrifvaretjensten derstädes, han egde såsom tjänstgöringsdistrikt bibehålla det af de genom delningen uppkommande fögderierna, som han företrädesvis önskade. En liknande förmån ansåge embetsverken ock böra medgifvas kronofogden Domeij i afseende å kronofogdetjensterna i de två nya fögderierna.

Derest Kongl. Maj:t bifölle hvad sålunda i ena och andra hänseendet föreslagits och tillika funne delningen af Norra Ångermanlands fögderi böra inträda förr än i följd af sammanslagningen af Ölands norra och Södra Mots fögderier en kronofogdelön och en häradsskrifvarelön blefve lediga, komme under mellantiden en förhöjning i anslaget till landsstaterna i länen att erfordras med följande belopp, nemligen:

till en kronofogde			
lön	kronor	3,000: —	
tjänstgöringspenningar	„	1,000: —	
expensmedel	„	300: —	4,300: —
till en häradsskrifvare			
lön	kronor	2,000: —	
tjänstgöringspenningar	„	500: —	2,500: —
	tillsammans	kronor	6,800: —

Vid embetsverkens utlåtande hade till upplysning i ärendet fogats följande tablåer:

N:o I.

Tablå öfver areal och folkmängd inom de särskilda fögderierna i
Vesternorrlands län.

	Areal i kvadratkilom. enligt K. Sidenbladhs år 1898 utgifna handbok rörande Sveriges kom- muner i administrativt m. fl. hänseenden.		Folkmängd den 31 december 1898 enligt af kongl. statistiska cen- tralbyrån meddelad uppgift.	
	hvarje särskildt fögderi.	medeltal för ett fögderi.	hvarje särskildt fögderi.	medeltal för ett fögderi.
Medelpads Östra fögderi	2,556, ⁸²	— —	45,737	— —
Medelpads Vestra >	4,911, ²¹	— —	31,323	— —
Södra Ångermanlands Nedre fögderi	2,720, ⁴²	— —	41,866	— —
Södra Ångermanlands Öfre >	7,874, ⁴⁶	— —	33,255	— —
Norra Ångermanlands >	7,408, ¹⁸	5,094, ¹¹	50,189	40,474

N:o 2.

Tablå öfver areal och folkmängd m. m. i de två fögderier, uti hvilka Norra Ångermanlands fögderi enligt framställt förslag skulle fördelas.

Fögderier.	Socknar.	Areal enligt K. Sidenbladhs år 1898 utgifna handbok rör. Sveriges kommuner i byråns upp-administrativt m. fl. hänseenden.	Folkmängd den 31 dec. 1898 enl. k. stat. central-kommuner i byråns upp-gift.	Läns-mans-distrikt.	Tingslag.
Norra Ångermanlands öfre	Sjålevad	323,07	6,326	}	1
	Mo	177,29	2,060		
	Björna	939,69	2,753	}	1
	Trehörningsjö	261,68	1,554		
	Arnäs	335,95	6,098	}	1
	Gideå	490,47	3,114		
	Grundsunda	309,23	3,966	1	
	Summa	2,837,88	25,871	4	2
Norra Ångermanlands nedre	Nordingrå	205,00	3,679	}	1
	Ullånger	164,64	1,856		
	Vibyggerå	227,22	2,206	}	1
	Nätra	362,12	5,285		
	Sidensjö	394,16	2,646	}	1
	Skorped	513,76	2,118		
	Anundsjö	2,703,88	6,528	1	
	Summa	4,570,77	24,318	4	2

För egen del har departementschefen anfört följande:

Enligt hvad ofvan omnämnts, skulle alltså behövas följande nya tjänster, nemligen: en kronofogdetjänst och en häradsskrifvaretjänst i Vesternorrlands län samt en länsmanstjänst i Östergötlands län och en länsmanstjänst i Norrbottens län. För inrättandet af dessa tjänster

skulle utan ökad kostnad för statsverket nödiga medel beredas från de aflöningsbelopp, som blefve tillgängliga genom den af Kongl. Maj:t förut samma dag beslutade sammanslagningen af de två fögderierna och omregleringen af länsmansdistrikten på Öland, genom hvilken omreglering två länsmanslöner blefve derstädes obehöfliga. Beträffande tiden då dessa aflönningar blefve disponibla, vore dock att märka, att endast en länsmanslön kunde beräknas blifva ledig att redan från 1901 års ingång för nu ifrågavarande ändamål användas, under det att en kronofogdelön och en länsmanslön icke blefve tillgängliga förr än från och med året näst efter det, under hvilket vederbörande tjensteinnehafvare, af hvilka kronofogden vore född år 1843 och länsmanen år 1840, uppnått den för rättighet till pension föreskrifna lefnads- och tjensteålder eller ock dessförinnan från tjensten afgått, samt en härads-skrifvarelön kunde disponeras först från och med året näst efter det, hvarunder någon af de två häradsskrifvarne på Öland, af hvilka den ene vore född år 1845 och den andre år 1848, från tjensten afgått, då den qvarstående häradsskrifvaren hade att öfvertaga jemväl den afgångnes tjenstebefattning. Då det likväl syntes vara af vigt, att samtliga nu föreslagna regleringar blefve så snart som möjligt genomförda, ansåge departementschefen att, intilldess därför erforderliga lönebelopp blefve disponibla, särskildt anslag borde härför beredas.

Till aflönning af en kronofogde och en häradsskrifvare erfordrades, på sätt ofvan nämnts, tillsammans 6,800 kronor, och för en länsman utgjorde aflönningen enligt faststæld stat lön 900 kronor, tjenstgöringspenningar 600 kronor och expensmedel 100 kronor eller tillhopa 1,600 kronor. Anslagsbehovvet belöpte sig således till 8,400 kronor.

Då departementschefen funne de gjorda framställningarne om inrättandet af de ifrågasatta nya landsstatstjänsterna ega fog för sig, hemställde han om aflåtande till Riksdagen af nu ifrågavarande proposition.

På grund af hvad i ärendet förekommit får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande proposition, må

a) medgifva, att de aflöningsbelopp, som blifva tillgängliga i följd af beslutad omreglering af fögderierna och länsmansdistrikten på Öland, må användas för inrättande af en ny kronofogdetjenst och en

ny häradsskrifvarettjenst i Vesternorrlands län samt en ny länsmanstjenst i Östergötlands län och en ny länsmanstjenst i Norrbottens län; samt

b) för uppehållande under år 1901 af ifrågavarande kronofogdetjenst och häradsskrifvarettjenst samt den nya länsmanstjensten i Norrbottens län på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 8,400 kronor att utgå i den mån sådant kan vara erforderligt.

Stockholm den 30 april 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.